

TAŞ ESERLERDE TEMİZLİK

Temizlik yaparken dikkat edilmesi gereken etmenler şunlardır:

1. Temizliğin geri dönüşümü olmayan bir etkin koruma yöntemi olduğunu unutmamak
2. Temizlik öncesi objeden analiz için gerekli örneklerin alınmasını sağlamak
3. Objenin orijinal yüzeyine zarar vermemek
4. Objeden orijinal yapısına ait mineralleri uzaklaştırmamak
5. Objeye yüzeyinin orijinal dokusunu korumak
6. Objenin yapım tekniğine ait izleri yok etmemek
7. Objenin kullanım şekline ait izleri yok etmemek
8. Kullanılan temizlik yönteminin obje yüzeyinde partikül bırakmaması
9. Kullanılan temizlik yönteminin objenin kimyasal yapısını değiştirmemesi
10. Objeye yüzeyindeki orijinal renkte değişime neden olmaması
11. Kullanılan temizlik yönteminin obje ile etkileşimi sonucu yan ürünler oluşmaması
12. Seçilen temizlik yönteminin kire karşı çok güçlü etki etmesi, ancak objenin kendisine en az ya da hiç düzeyde zarar vermesi
13. Temizlik malzemesinin uygulama sırasında olduğu kadar, uygulama sonrasında da zaman içerisinde objeye zarar vermemesi
14. Temizlik sırasında ortaya çıkan atıkların çevreye zarar vermemesi için gerekli önlemlerin alınması
15. Temizlik sırasında ortaya çıkan atıkların uygulayıcının sağlığına zarar vermemesi için gerekli önlemlerin alınması.
16. Temizlik malzemesinin gereğinden fazla kullanılmaması
17. Temizlikte temel amaç objeye orijinal görüntüsünü kazandırmaktan daha çok ömrünü uzatmaktır.

Temizlenecek Taş Türünü Tanımak

Temizlik yönteminin seçimi sırasında temizlenecek taşın dikkate alınması gerekli özellikler şunlardır:

- a. Mineralojik özellikler
- b. Yapısal özellikler
- c. Sertlik
- d. Gözeneklilik
- e. Doku
- f. Renk

Temizlik Yöntemleri

1. Mekanik yöntemler

- a) El aletleri ile temizlik
- b) Aşındırıcı yöntemler

I. Su ile temizlik

- a. Suyu çözücü olarak kullanmak
- b. Basıncılı su ile temizlik
- c. Su buharı ile temizlik
- d. Atomize su ile temizlik

II. Kumlama

III. Mikro Kumlama

- a. Kuru mikro kumlama
- b. Islak mikro kumlama

2. Lazer ile temizlik

3. Kimyasal temizlik

Resim 1. Taş koruma ve onarım laboratuvarında temizlik işlemleri (C. Çetin).

Resim 2. Taş koruma ve onarım laboratuvarında temizlik işlemleri (C. Çetin).

Resim 3. Taş koruma ve onarım laboratuvarında temizlik işlemleri (C. Çetin).

Kaynakça:

Ashurst, J., "Cleanin Masonry Buildings", Conservation of Building and Decorative Stone (Ed. Ashurst, John - Dimes, Francis G.), New Delhi 1999, 125-154

Caple, C., Conservation Skills:Judgment, Method and Decision Making, 2000.

Corr, S., Caring for Conservation: A Manuel of Preventive Conservation, 2000.

H. Hkten , B. Eskici, Y.S. Őener, S. elik, D. Hepdi, Mzede nleyici Koruma Uzaktan Eđitim Programı (2007)

Zycherman, L.A. , Storage of Stone, Ceramic, Glass and Metal. In K.Bachmann (Ed.), Conservation Concerns, Washington and London: Smithsonian Institution Press, 1992, 97-101.

Normandin, K. C. – Slaton, D., “Celening Techniques”, Stone Conservation Principles and Practice (Ed. Henry, Alison), Donhead Publishing 2008, 127-160.